

ÁLDOZATSEGÍTÉS, ÁLDOZATVÉDELEM

- Az áldozatsegítés a bűncselekmények áldozatává vált személyek részére nyújtott pénzügyi és egyéb szolgáltatás.
- Az áldozatsegítő politika az állami büntetőhatalom gyakorlásának alkotmányos kötelezettségén, valamint a társadalmi szolidaritás és a méltányosság elvén alapszik.
- Európában az 1970-es években kezdődött meg az áldozatok intézményes támogatása.
- A Német Szövetségi Köztársaságban és az Egyesült Királyságban hoztak először törvényt az áldozatok védelmére. Az első áldozatvédelmi szervezet, a német Fehér Gyűrű (Weisser Ring) 1976-ban alakult.
- A Covid19-világjárvány idején nagyobb elvárás nehezedett az áldozatvédelmi rendszerre, különösen a gyermekek és a kapcsolati erőszak áldozatainak vonatkozásában; akik a zártabb közösségekben, az intézményrendszerből kikerülve, sokkal kitettebbé váltak.
- 2020 az "Áldozatsegítés Éve" volt az Igazságügyi Minisztériumban.

A magyarországi áldozatsegítési rendszer több évtizedre visszanyúló alapokon nyugszik. Az Infojegyzet átfogó képet kíván nyújtani a hazai áldozatsegítés helyzetéről és intézményrendszeréről.

A bűncselekmények áldozataira való állami és társadalmi szintű odafigyelés a társadalmi szolidaritás és méltányosság elveire épülve, az elmúlt évtizedekben alakult ki és erősödött meg Magyarországon. Ez alapvetően az áldozatok által elszenvedett testi-lelki sérülések és gazdasági hátrányok felismerését és kompenzációját, valamint a sérelmek helyreállítását jelenti. Ezek biztosítása bizonyos nemzetközi egyezmények által is elvárt kötelezettségünk.

Hazánkban 2006. január 1-jétől létezik az állam által működtetett áldozatsegítési szervezetrendszer, de már az 1990-es évektől megindult a támogatórendszer kiépítése, alapvetően civil szervezetek közreműködésével.

SÉRTETTEK ÉS ÁLDOZATOK

A köznyelvben a két fogalom gyakran szinonimaként jelenik meg, miközben a sértett inkább büntetőjogi kategória, míg az áldozat inkább kriminológiai. A területet alapvetően szabályozó [2005. évi CXXXV. törvény](#) a bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről (a továbbiakban: Ást.) indokolása szerint „*a sértett minden esetben áldozat, az áldozat azonban lehet olyan személy is, aki nem sértett.*”

A sértett fogalmát a [2017. évi XC. törvény](#) a büntetőeljárásról 50. §-a rögzíti, míg az áldozatot az [Ást. 1. §-a definiálja](#): a Magyarország területén elkövetett bűncselekmény vagy tulajdon elleni szabálysértés természetes személy sértettje, valamint az, aki a Magyarország területén elkövetett bűncselekmény vagy tulajdon elleni szabálysértés közvetlen következményeként hátrányt, így különösen testi vagy lelki sérülést, érzelmi megrázkódtatást, illetve vagyoni kárt szenvedett el, amennyiben a törvény személyi hatálya alá tartozik: magyar és EU-s állampolgár; Magyarországon vagy az EU területén jogszerűen tartózkodó személy; emberkereskedelem áldozataként azonosított személy; nemzetközi megállapodás vagy viszonyosság alapján erre jogosult személy.

Az [Európai Parlament és a Tanács 2012. október 25-i 2012/29/EU irányelvének](#) 2. cikke szerint az áldozat olyan természetes személy, aki közvetlenül bűncselekmény következtében sérelmet szenvedett (ideértve a fizikai, szellemi vagy érzelmi sérülést, vagy gazdasági hátrányt); és a közvetlenül bűncselekmény következtében életét veszített személy családtagjai, akik e személy elhalálása folytán sérelmet szenvedtek (a továbbiakban részletesebben felsorolva).

NEMZETKÖZI MEGKÖZELÍTÉSEK

A világ számos országában a 20. század második felétől jelent meg az áldozatsegítő szemlélet, amelyet számos jogi érvényű dokumentum és nemzetközi egyezmény alapozott meg.

ENSZ

1985-ben adták ki az [A/RES/40/34. számú deklarációt](#), „A bűncselekmények és a hatalommal való visszaélés áldozatainak nyújtandó igazságszolgáltatás alapelveiről” címmel, amit az „Áldozatok Magna Chartájának” is neveznek.

Európa Tanács

1983-ban az Európa Tanács által elfogadott egyezmény ([European Convention on the Compensation of Victims of Violent Crimes](#)) rögzíti az az erőszakos bűncselekmények áldozatainak kártalanításának alapelveit. Az [ET Miniszteri Bizottság R \(87\) 21. számú ajánlása](#) az áldozatoknak nyújtandó segítségről és az áldozattá válás megelőzéséről emellett, hogy az áldozatok számára egészségügyi, pszichológiai és anyagi támogatást is biztosítani kell, már az áldozattá válás megelőzését is megcélozandónak tartja (12. szakasz).

Az Európa Tanács 1990. február 22-én tette közzé a bűncselekmények áldozatainak chartáját, ez a nap lett a Bűncselekmények Áldozatainak Európai Napja.

Európai Unió

A EU áldozatsegítő szemléletében az áldozatok alapjogainak szavatolása és különösen az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférésük biztosítása áll középpontban, amely megjelenik az EU [Alapjogi Chartájának 47. cikkében](#) is.

A 2001/220/IB tanácsi kerethatározat rögzítette az áldozat fogalmát, alapvető jogait és lehetővé tette a sértettek számára, hogy az elkövetőtől a büntetőeljárás során kártérítést

követeljenek. 2004-ben a bűncselekmények áldozatainak kompenzációjáról szóló irányelv ([2004/80/EK](#)) jelent meg, de az igazán nagy előrelépést a [2012/29/EU áldozatvédelmi irányelv](#) hozta meg. Eszerint 2006. január 1-jétől az unió tagállamainak valamennyi uniós polgár számára biztosítaniuk kellett az állami kárenyhítést, ha az áldozat az adott tagállam területén vált szándékos és erőszakos bűncselekmények áldozatává.

A **tagállamok áldozatsegítő rendszerei** három típusba sorolhatók aszerint, hogy állami szerv vagy nem kormányzati szervek látják-e el a feladatokat, illetve hogy milyen finanszírozási forrásokból teszik azt ([FRA 2015, 8. oldal](#)).

Az EU Stratégia

Az Európai Bizottság 2020-ban tette közzé a 2020–25-re vonatkozó, az áldozatok jogairól szóló uniós stratégiáját ([COM/2020/258 final](#)), amely öt prioritást határoz meg:

- Hatékony kommunikáció az áldozatokkal és biztonságos környezet nyújtása az áldozatok számára a bűncselekmény bejelentéséhez.
- A legkiszolgáltatottabb áldozatok támogatásának és védelmének javítása.
- Az áldozatok kárenyhítéshez való hozzáféréseinek megkönnyítése.
- Az összes releváns szereplő közötti együttműködés és koordináció megerősítése.
- Az áldozatok jogainak nemzetközi dimenziójának megerősítése.

A stratégia a tagállamok mellett a civil társadalmat is fellelésekre szólítja fel, és külön fókuszál a nemi jellegű erőszak, valamint a gyűlölet-bűncselekmények áldozatainak szükségleteire. A Bizottság létrehozta [az áldozatjogi koordinátor](#) intézményét is.

A Bűncselekmények Áldozatainak Európai Napja

Az Európa Tanács 1990-ben az Európai Áldozatvédő Fórum javaslatára február 22-ét a bűncselekmények áldozatainak európai napjává nyilvánította. Magyarországon 1993 óta emlékezünk ezen a napon a bűncselekmények áldozataira.

A MAGYARORSZÁGI ÁLDOZATSEGÍTÉS ALAPJAI

A civil szervezetek már az 1990-es évektől kezdve hoztak létre különböző szintű és rendszerű áldozatsegítő szolgáltatásokat, amelyek elsősorban az áldozatok tájékoztatását és azonnali segítségét igyekeztek biztosítani.

1998-ban a Belügyminisztérium irányítása alatt létrejött az Áldozatvédelmi Iroda, amely koordinálta a társadalmi szervekkel való együttműködést. 1999-től indult meg az áldozatsegítő intézményrendszer (ld. áldozatvédelmi referensi hálózat) és a kárenyhítés rendszerének kialakítása (4/1999. (BK 6.) BM utasítás).

Az Ást. hatályba lépése

Jelenlegi hazai **áldozatvédelmi rendszerünk alapvetően uniós jogi normákon alapszik.** Jelentős előrelépés volt az [Ást. törvény](#) hatályba lépése 2006. január 1-jén, amely az uniós irányelveknek való megfelelést szolgálta. A jogszabály, amelynek feladata az áldozati jogok érvényesítése, kétféle támogatási formát alapol meg:

- szolgáltatások: 21–28.§ (érdekérvényesítés, azonnali pénzügyi segély, áldozati státusz igazolása, tanúgondozás, védett szálláshely biztosítása);
- kárenyhítés: 29–40.§ (egy összegben vagy havi járadékként folyósítva).

Az Ást. hatályba lépésekor létrejött az állami áldozatsegítő szervezet, amelyet a területileg illetékes igazságügyi hivatalok alá rendelték. A 362/2016. (XI. 29.) Korm. rendelet alapján az igazságügyi minisztérium és a megyei kormányhivatalok között oszlottak meg bizonyos áldozatsegítő szolgáltatások.

A [2012/29/EU irányelv](#) átültetése 2015. novemberében megtörtént, jelentősen átalakítva a hazai áldozatsegítő szolgálat működését. Az [1744/2013. \(X. 17.\) Korm. határozat](#) a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiáról (2013–2023) kiemelt célja az áldozattá válás megelőzésével és az áldozatok segítségével kapcsolatos tevékenység felerősítése volt.

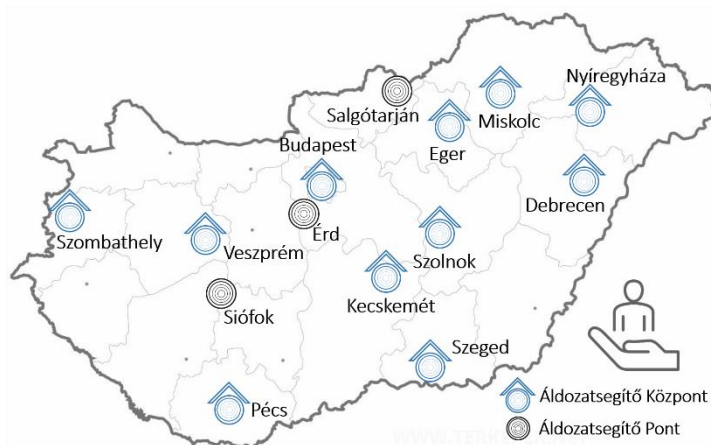
INTÉZMÉNYI HÁTTÉR

Az áldozatsegítés keretében az áldozattá vált személyek a bűncselekmény okozta hátrány, így különösen testi vagy lelki sérülés, megrázkódtatás, vagyoni kár folytán megváltozott élethelyzetük helyreállításához kaphatnak egyénre szabott támogató segítséget (Doszpoly 2020).

A [2012/29/EU irányelv](#) 8. cikk (4) szerint **a segítő szolgálatok állami vagy nem kormányzati szervezetként hozhatók létre és szakmai vagy önkéntes alapon is szerveződhetnek.** A 9. cikk rögzíti az áldozatsegítő szolgálatok által biztosított támogatások minimumszintjét, amelyek a tájékoztatás, a pszichikai segítségnyújtás, pénzügyi tanácsadás, a másodlagos és ismételt áldozattá válás megakadályozása, célzott és integrált segítség nyújtása és menedékotthonok működtetése.

Az [1645/2019. \(XI. 19.\) Korm. határozat](#) alapján az **igazságügyi miniszter gondoskodik az áldozatsegítő központok országos hálózatának kiépítéséről.** Ennek keretében jelenleg tizenegy áldozatsegítő központ és három "pont" működik az IM, a rendőrség és kormányhivatalok együttműködésében. A tárca célja 2025-re az összes megyeszékhelyt lefedő országos hálózat kiépítése. A méltányossági döntéssel az áldozatoknak juttatható pénzügyi segély maximális összege 2022-ben 173 ezer forint.

1. ábra: Az áldozatsegítés hazai hálózata, 2022. augusztus

Forrás: [Infoszolg/vansegitseg.im.gov.hu](https://infoszolg/vansegitseg.im.gov.hu)

**NEMZETKÖZI ÉS HAZAI SZERVEZETEK,
EGYESÜLETEK**

Az Európai Áldozattámogató Szervezet ([Victim Support Europe](#)) ernyőszervezetként jelenleg 65 nemzeti tagszervezetet képvisel, és 31 országban évente több mint kétmillió bűncselekmény áldozata számára nyújt támogatást. A szervezet hangsúlyt fektet a kutatásokon alapuló jogfejlesztésre is, az áldozatok jogaival kapcsolatos európai és nemzetközi jogszabályok és egyezmények terén.

2015-ben jött létre az Áldozati Jogok Európai Hálózata ([European Network on Victim's Right, ENVR](#)), az EU áldozatvédelemért felelős kormányzati szerveinek szakértői szintű együttműködése és érdekképviselője, amely az Európai Bizottság [Jogérvényesülési Programjának](#) keretében működik.

A kelet-európai régióban elsőként alakult áldozatsegítő szervezet, a magyar [Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület](#), amely nyugat-európai áldozatvédő szervezetek mintájára 1989-ben alakult, és tagja az Európai Áldozattámogató Szervezetnek.

A célzott és integrált segítséget nyújtó nem-kormányzati szervezetek között az egyik legjelentősebb [a Nők a Nőkért Együtt az Erőszak Ellen Egyesület](#), amely 1994-ben jött létre azzal a céllal, hogy a nők és a gyerekek ellen elkövetett erőszakkal szemben lépjen fel.

Az áldozatsegítéssel kapcsolatos információkat összegyűjtő [kormányzati honlapok](#) mellett az interneten további szolgálatok és szervezetek [gyűjtőoldalai](#), és a rendőrség áldozatsegítéssel kapcsolatos [honlapja is megtalálható](#).

Források:

- [2005. évi CXXXV. törvény](#) a bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről
- [Az Európai Parlament és a Tanács 2012/29/EU irányelve \(2012. október 25.\)](#) a bűncselekmények áldozatainak jogaira, támogatására és védelmére vonatkozó minimumszabályok megállapításáról és a 2001/220/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról
- Az Igazságügyi Minisztérium [Áldozatsegítő Központ honlapja](#)
- Barabás A. Tünde (szerk.): Alkalmazott kriminológia – Budapest, Dialóg Campus, 2020.
- Görgényi Ilona – Zséger Barbara: Viktimológia és áldozatpolitika – In: Kriminológia. 2., átdolg. kiad. Budapest, Wolters Kluwer, 2019. 848-871. oldal
- Doszpoly Orsolya – Barta Gábor – Novák István – Patai Péter: A hazai áldozatsegítés rendszerének aktuális kérdései – Fontes Iuris, 2020. 3.
- Piukovics Éva (szerk.): Áldozatsegítés a gyakorlatban – Budapest, Magyar Közlöny Lap- és Kvk., 2018.
- Szekeres Diána: Jogi segítségnyújtás, közvetítés, áldozatpolitika – Budapest, HVG-ORAC, 2016.
- Szekeres Diána: Az igazságügyi szolgáltatások büntetőjogi vetületei: fókuszban az áldozatsegítés – In: Büntetőjogi tanulmányok 17. köt. Veszprém, MTA Veszprémi Akadémiai Bizottság, 2016. 267-287. o.
- Szekeres Diána: Egyes speciális, személyre szabott, áldozatokat segítő állami szolgáltatások Magyarországon az uniós jog tükrében – Európai Jog, 2018. 1.
- Szijártó István: Állami áldozatsegítés: legjobb gyakorlatok a dél-dunántúli régióból – Belügyi Szemle, 2021. 5.
- Fundamental Rights Report 2022 FRA opinions – [Vienna: EU FRA. 2022. június 8.](#)

Készítette: dr. Draskovich Edina
Képviselői Információs Szolgálat
E-mail: infoszolg@parlament.hu

infoszolg

Internet: www.parlament.hu/infoszolg
Intranet: intra.parlament.hu/infoszolg/
Tel.: (1) 441-6486